

Pravo na slobodu vjere ili uvjerenja kao **osnovno ljudsko pravo**

Osnovna uporišta, smjernice i upute
za zaštitu Vašeg prava na
slobodu vjere ili uvjerenja

ŠTA JE SLOBODA VJERE ILI UVJERENJA?

Ovo pravo obuhvata slobodu ispovijedanja vjere ili uvjerenja, samostalno ili u zajednici s drugima, u javnosti ili privatno, molitvom, propovijedi i obavljanjem vjerskih dužnosti i obreda.

Sloboda vjere ili uvjerenja uključuje i pravo na nediskriminaciju zbog vjere ili uvjerenja.

Ograničavanje ili ugrožavanje vjerskih sloboda nerijetko se manifestuje kroz incidente počinjene iz mržnje.

U nastavku su neki primjeri zabilježenih incidenata motiviranih predrasudama na osnovu vjerskog uvjerenja*:

- Imamu i zajednici/džematu tokom zajedničke molitve prijetila je grupa vandala koja je pokušala uništiti i džamijsku ogradu;
- Žena je bila žrtva rasističkih prijetnji i fizički je napadnuta u javnosti tokom proslavljanja pravoslavnog praznika;
- Jedna od katoličkih crkvi je napadnuta i vandalizirana za Badnjak;
- Nekoliko nadgrobničkih spomenika je vandalizirano i prozori kapele su slomljeni na groblju koje služi manjinskoj kršćanskoj zajednici;
- Stan pripadnika jevrejske zajednice vandaliziran je antisemitskim grafitima;
- Na džamiji su ispisani rasistički natpisi koji su glorificirali ratne zločince.

* Incidenti zabilježeni na teritoriji BiH navedeni u Izvještaju o zločinima iz mržnje OSCE-ovog Ureda za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR)

Zakoni Bosne i Hercegovine štite Vaša prava na vjeru ili uvjerenje

Vjerska prava i slobode sadržane su u **Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima** i njeni protokoli direktno se primjenjuju u BiH. Ovi akti imaju prioritet nad svim ostalim zakonima.

Ustav BiH u čl. II, koji regulira ljudska prava i slobode, jamči pravo na „slobodu mišljenja, savjesti i vjere“.

Ustav Federacije BiH garantuje „slobodu mišljenja, savjesti i uvjerenja“ i „slobodu religije, uključujući privatno i javno vjeroispovijedanje“ (čl. 2).

Ustav Republike Srpske jamči „slobodu misli i opredjeljenja, savjesti i uvjerenja“ i „slobodu vjeroispovijesti“ (čl. 25, 28, st. 1).

Zakon o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u BiH, čl. 4.1. navodi kako „svako ima pravo na slobodu vjere i uvjerenja, uključujući slobodu javnog ispovijedanja, odnosno neispovijedanja vjere“.

I Zakon o zabrani diskriminacije u čl. 2.1. prepoznaje i štiti slobodu vjere ili uvjerenja.

Zabrana diskriminacije primjenjuje se na sve javne organe kao i na sva fizička ili pravna lica, i u javnom i u privatnom sektoru, u svim oblastima, a naročito: **zaposlenja**, članstva u profesionalnim organizacijama, **obrazovanja**, obuke, **stanovanja**, **zdravstva**, socijalne zaštite, dobara i usluga namijenjenih javnosti i javnim mjestima, te obavljanja privrednih aktivnosti i javnih usluga. (ZOZD, član 2.2)

Sloboda vjerskog uvjerenja štiti se također i odredbama **krivičnih zakona** u Bosni i Hercegovini.

Da li ste ikada doživjeli ili ste svjedočili...

...nepovoljnijem tretmanu na javnom mjestu zbog ispoljavanja (Vaše) vjere ili uvjerenja?

...fizičkom ili verbalnom napadu zbog vjerskog identiteta, uvjerenja ili osjećaja pripadnosti?

...napadu ili oštećenju vjerskog objekta, ili druge imovine vjerskih zajednica?

...vrijeđanju, dobacivanjima ili prijetnjama zbog manifestovanja Vaše vjere ili uvjerenja?

...posebnim provjerama i ispitivanjima koja nisu utemeljena objektivnim potrebama, nego isključivo vanjskim izgledom?

...otkazu ili uskraćivanju prava pri zapošljavanju, na radnom mjestu, ili u obrazovnim institucijama zbog Vaše vjere ili uvjerenja?

...uskraćivanju prava na vjersku pouku, ometanju ili sprečavanju vjerskih obreda?

...tome da je manjinska vjerska zajednica uskraćena za prava koja većinske zajednice uživaju?

...pozivu da se uskrati pravo na slobodu vjere ili uvjerenja ili govoru mržnje usmjerenom prema pripadnicima određene zajednice? Ili

...zbog prakticanja vjere ili uvjerenja niste dobili neku uslugu od privrednog subjekta?

Ako jeste, Vi ste bili žrtve ili svjedoci **diskriminacije** po osnovu vjere ili uvjerenja, odnosno **incidenata motiviranih predrasudama** po osnovu vjerskog uvjerenja!

Kome se obratiti ako je Vaše pravo na vjeru ili uvjerenje ograničeno ili ugroženo?

- Institucija ombudsmena/ombudsmana za ljudska prava BiH
www.ombudsmen.gov.ba

Ured Banja Luka (sjedište Institucije)
Ul. Akademika Jovana Surutke 13
tel. +387 51 303 992

Ured Sarajevo
Dubrovačka 6
tel. +387 33 666 006

Ostali uredi u BiH

- Islamska zajednica u BiH
Komisija za slobodu vjere
Ul. Zelenih beretki br. 17
Sarajevo
tel. +387 33 441 955
vjerskeslobode@rijaset.ba
- Međureligijsko vijeće BiH
Ul. Ferhadija 16/1 Sarajevo
tel. +387 33 550 060
office@mrv.ba
- Udruženje „Vaša Prava BiH“
www.vasaprava.org
Ured Sarajevo
Ul. Safeta Hadžića 66 A
tel. +387 33 789 105
- Inicijativa protiv rasne i vjerske intolerancije (PRVI)
www.nahla.ba/inicijativa-prvi
prvi@nahla.ba
- Redovni sudovi u BiH
- Policijske stanice u BiH
- Ustavni sud Bosne i Hercegovine
www.ccbh.ba/bos
Ul. Reisa Dž. Čauševića 6
Sarajevo

VAŠA PRAVA NA SLOBODU VJERE I UVJERENJA OBUHVATAJU:

- Pravo na promjenu vjere ili uvjerenja;
- Pravo da se javno ili privatno ispoljava vjera ili uvjerenje, bilo samostalno ili u zajednici s drugima;
- Pravo da se vjera ili uvjerenje ispoljava bilo kroz služenje, pouku, praksu ili poštivanje;
- Pravo na nepripadanje vjerskoj zajednici, odnosno neispovijedanje vjere ili uvjerenja.

SLOBODA JAVNOG IZRAŽAVANJA VJERE IЛИ UVJERENJA MOŽE SE OGRANIČITI SAMO U SLJEDEĆIM UVJETIMA:

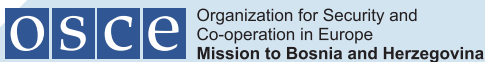
- Ako je ograničenje propisano zakonom;
- Ako je svrha ograničenja zaštita javne sigurnosti, (javnog) reda, zdravlja ili morala, ili osnovnih ljudskih prava i sloboda drugih;
- Ako je ograničenje neophodno za ostvarivanje jednog od navedenih ciljeva i srazmjerno je planiranom cilju;
- Ako se ograničenje ne uvodi u diskriminirajuće svrhe, niti se primjenjuje na diskriminirajući način.

Institucija ombudsmana/ombudsmana
za ljudska prava Bosne i Hercegovine

Институција омбудсмана/омбудсмана
за људска права Босне и Херцеговине

Misija OSCE-a u BiH je podržala izradu ovog materijala. Svako gledište, izjava ili mišljenje, izraženo u tekstu, a za koje nije izričito naznačeno da potiče iz Misije OSCE-a u BiH, ne odražava nužno zvaničnu politiku Misije OSCE-a u BiH.